

Druškovič, da ga morajo gorski kmetje učiti, da ima iste dolžnosti, kakor drugi Razborčani. Ako pa jih noče izpolnjevati, naj zapusti Razbor in naš okraj, jokal se nikdo za njim ne bo, niti njegovi liberalni somišljeniki, ki tudi jako težko gledajo bahato, oblastno postopanje privarčevanja.

Smrt vite žene v Celju pri Slovenjgradu. Dne 3. septembra smo pokopali ob obilni udeležbi mater našega župana Marjeta Hovnika. Dosegla je lepo starost 72 let. Bila je poštna, verna slovenska žena, blaga mati, vestna in požrtvovalna Gospodinja. Naj ji bo ljubi Bog za vse bogat plačnik.

Tihotapska afera v Sarajevu. Sarajevski policiji je uspelo, da je odkrila veliko tihotapsko afero na tamošnji carinarnici. Policija je aretirala vse osobe, ki je bilo v afero zapleteno. Škoda, ki jo je država utrpela, znaša okrog 2 milijona dinarjev. Tihotapili so s pomočjo carinikov sarajevski trgovci, največ židje, raznovrstno blago. Najbolj je zapleten v zadevo trgovec s perzijskimi preprogami Hussein Husanović, ki je sam oškodovalec državo za pol mil. din.

Pogromi proti muslimanom v Srbiji. V Južni Srbiji je prišlo do ponovnih pogromov proti muslimanskemu prebivalstvu. List «Hak» javlja iz Skoplja, da so serbski divjaki zlasti v okraju Vučitrn počenjalni razne grozovitosti. Dogodilo se je več umorov; med ubitimi je precej otrok. Neko triletno deklico so pred očmi staršev na zverinski način z noži ubili.

Dekliška Zveza v Celju ima v nedeljo, dne 16. t. m. svoj letni občni zbor. Na vspeh je razun drugega tudi kratka predstava. Za članice obvezno, vse druge prijazno vabljenel

«Miklova Zala» v Pušavi. (Dopis). Izobraževalno društvo, ki si je stavilo nalogo, dvigniti narodno zavest med tukajšnjim ljudstvom, deluje v tem smislu prav pridno. V dramatikah so že toliko napredovali, da so vprizorili dne 2. in 8. sept. «Miklovo Zala», ki stavlja težji in igralcem težke naloge, katere so se pa po zaslugi neumornih delavnega režiserja č. g. župnika Hüttnerja prav dobro rešile. Predstavi ste vsestranski dobro uspeli, igralke in igralci so kar tekmovali med seboj, lasne obleke in nekateri že prav izvežbani diletanti (Almira, Zala, Tresoglav in drugi) so navdušili množico gledalcev. Zal, gledališki prostor ne ustreza vsem zahtevam, kar se naj v doglednem času popravi in oskrbi prostor za zimski čas. Domačini bodo gotovo pokazali smisel za kulturne prireditve in bodo v veselje priskočili na pomoč. Igralke in igralci pa vrlo naprej po tej poti za procvit ljudske omike in narodnostne prosvete. Igra «Miklova Zala» se bo v tretje ponovila v nedeljo, dne 16. t. m. ob 3. uri popoldne.

Umetniške razglednice naših velemož. Umetniško založništvo «AZBE» v Mariboru je izdalo prvo serijo (12 razglednic) jugoslovanskih zaslužnih mož. V prvi seriji se nahajajo sledeči: Anton Askerc, Ivan Cankar, Ljudevit Gaj, Simon Gregorčič, Vuk St. Karadžić, Ivan Mažuranič, Petar Petrovič Njegoš, Nikola Pašić, Radomir Putnik, J. J. Strossmayer, August Senoa in dr. Ivan Tavčar. Reprodukije so izvrstno dobro uspeli. Prodajajo se v vseh knjigarnah in papirnicah. Ena serija stane v mali izdaji 12 dinarjev in posamezni komad 1 dinar. Naročila sprejema izključno le umetniško založništvo «AZBE», poštni predal števil 11 v Mariboru.

GOSPODARSTVO.

DRŽAVNO GOSPODARSTVO.

Izveščanje finančnega ministra o dohodkih in izdatkih za mesec maj in za deset mesecev proračunskega leta nam daje tako zanimive podatke, da bodo gotovo zanimali široko javnost. Radi tega podam najvažnejše številke.

1. Dohodki.

Po proračunu so znašali državni dohodki za 10 mesecev nad 5.779.000.000 D, plačalo se je pa 5 milijard 305.000.000 D, torej za 26 milijonov dinarjev več, kot je določal proračun.

Zvišane dohodke izkazujejo monopoli 311 milj. dinarjev, takse 108 milijonov dinarjev, državna posestva 96 milijonov dinarjev, carine 48 milijonov dinarjev itd.

Plačalo se je v 10 mesecih: monopoli 1.417 milijonov dinarjev, železnice 1.309 milijonov dinarjev, neposredni davki 488 milijonov dinarjev, takse 448 milijonov dinarjev, državna posestva 350 milijonov dinarjev.

Manj dohodkov kakor določa proračun, izkazuje dobiček pri denarju — ažijski — (342 milijonov dinarjev), davek na poslovni promet (79 milijonov dinarjev), fondri (49 milijonov dinarjev) itd. Iz tega je razvidno, da so se ti državni dohodki s previsokim zneskom postavili v proračun.

Kako se plačujejo neposredni davki: Meseca maja je plačala Srbija 13,9 milijonov din., Hrvaška 13,2 mil. din., Vojvodina 11,5 mil. din., Slovenija 9,3 mil. din., Bosna 3,5 mil. din.

V primeri s Slovenijo bi z ozirom na število prebivalcev morala plačati Bosna štirikrat toliko, kot je plačala, Srbija za 23 milijonov dinarjev več, Hrvaška in Vojvodina sta približno toliko plačali, koliko odpade na ti dve pokrajini.

V desetih mesecih so plačale neposrednih davkov: Slovenija (1 milijon prebivalstva) 73,3 mil. din., Vojvodina (1,3 mil. prebivalcev) 112,3 mil. D, Bosna (1,8 milijon prebivalcev) 58,6 mil. din., Hrvaška (2,6 mil. prebivalcev) 102,7 mil. din., Srbija 4,1 milijonov prebivalcev) 124,5 mil. din.

Te številke jasno pričajo o nejednakosti glede plačila davkov v naši državi.

Najboljše razmere ne vladajo glede plačila taks, specialne trošarine, monopolskih dohodkov itd.

Slovenija je plačala na taksah v mesecu maju 9,5 mil. din., Srbija pa le 18,2 mil. din.

Specijalne trošarine je plačala Slovenija v mesecu maju 1,5 mil. din., Srbija pa komaj 50.000 din.

Monopolni dohodki v Sloveniji so znašali v mesecu maju 17,1 mil. din., v Srbiji pa 50 mil. din.

Nejednakost na celi črti, odtoč prevelika obremenitev Slovenje, dočim so bremena Srbije do sedaj še znosljiva in radi tega je razumljivo, da ljudstvo v Srbiji še ni tako nezadovoljno kot pri nas.

2. Stroški.

Stroški države za 10 mesecev so znašali nad 5 milijard 505.000.000 D, torej za 299 milijonov D manj kot dohodki. Znašali so tudi manj ko je določal proračun in sicer za 273 milijonov dinarjev. Od kot ta diferenca? Večinoma radi tega, ker se zneski, določeni v proračunu niso izplačali, kakor na primer izplačilo bonov za 20 od sot. odtegljaj pri markirani kron, razni dolgovi, ozir, obresti in anuite, podpore itd.

Šest ministrstev in sicer ministrstvo pravde, zunanje zadeve, prosvete (35 mil. din.), vojne (60 mil. din.), šume (133 mil. din.), vrhovna uprava (razne obveze 47 mil. din.) je več potrošilo, kot je bilo dovoljeno po proračunu. Dvanajst ostalih ministrstev izkazuje manjše izdatke kot določa proračun in sicer za 593 mil. din., dočim znašajo prekoračenja proračuna 320 mil. din., iz česar sledi, da so stroški države, kakor omenjeno, v 10 mesecih za 273 mil. din. manjši, kakor določa proračun. Značilno za naše razmere je, da so «štedila» ministrstva, ki so velikega pomena za pospeševanje produkcije in obnovo države, kakor ministrstvo kmetijstva, trgovine, in industrije, gradjevin, socialne politike in narodnega zdravja.

Številke glasno kriče po finančni samostojnosti Slovenije!
Vlad. Pušenjak.

IZVOZ VINA — REŠITEV NAŠIH VINOGRADNIKOV.

Vprašanje izvoza vin in s tem osiguranje naših vinogradnikov, postaja vedno bolj pereče. Vlada se do sedaj ni dosti brigala za vinogradnike po zaslugi naših samostojnežev, ki so doma na ves glas kričali o svojem delovanju, za dobrobit slovenskega gospodarstva, v Beogradu, kjer so imeli svojega predstavnika Puclja celo v vladi, so pa lepo molčali. Šele poslanci Slovenske ljudske stranke so uvideli nevarnost, ki preti celokupnemu slovenskemu gospodarstvu vsled zanemarjanja vinogradniških interesov ter se odločno obrnili do vlade, da preskrbi našim vinogradnikom možnost, da bodo svoja vina lahko prodali v tujino, ker jih doma ne morajo. Poslanec g. Vesjenjak se je obrnil v tej zadevi na ministra trgovine ter zaheval od njega jasen odgovor, kaj namerava vlada ukreniti za zboljšanje odnošajev naših vinogradnikov. Minister trgovine je na upit gospoda Vesjenjaka pismeno odgovoril: «Odkar so nastopile težkoče v prodaji naših vin, je posvečevalo to ministrstvo vinski krizi, ki teži malo ne celo državo, posebno in živahno pozornost ter ni ničesar pustilo, kar bi moglo to krizo če že ne popolnoma odpraviti, pa saj ublažiti. V dosedanji trgovski politiki se je vedno gledalo na to, da so se pridobili čim ugodnejši pogoji za prodajo naših proizvodov na inozemskih trgih in povsod kjer se je razpravljalo vprašanje naših interesov, so bili isti uspešni in močno podpirani. Toda krizo niso povzročile naše trgovsko-politične mere, ampak ona je posledica svetovne konkurence in fiskalnih odredb tujih držav, v katerih so ugodna tla za prodajo naših vin. Iz tega razloga je naš položaj v trgovskih pregovorih z temi državami zelo težaven. Dosedanji trgovski zahtevati za vino posebnih ugodnosti, ker smo smatrali zaključevanje tarifnih pogodb kot škodljivo za naše občne interese. Ista težnja se je opazala tudi v tujih državah. V koliko se zadnje čase odstopa od tega stališča, bo delalo ministrstvo v vseh ozirih v korist življenja naših gospodarstev, ter bo skušalo v drugih državah dobiti za nas vsaj take ugodnosti, ki bi jih te države dovolile drugim. Če pride v prihodnje do sklepa tarifne pogodbe, bo naša posebna skrb, da dosežemo za naše vino najugodnejše carinske tarife in da ne 'opuščamo nikakor, da bi se tujja vina uvažala k nam. Če pa ne bi bilo mogoče izposlovati posebnih tarifov, bo v trgovskih pogajanjih posebna skrb, da bo mogoče doseči vsaj izvoz v inozemstvo ter da se odstranijo težkoče, ki ga še ovirajo. Zvesti temu načelu smo delali na to, da se v trgovinski pogodbi, ki je sklenjena 25. X. 1922 med nami in Poljsko, poljska vlada obveže, da dovoli uvoz naših vin v mejah njene potrebe. Ta pogodba bo v kratkem prednešena Narodni skupščini v odobritev. Z Češkoslovaško smo zaključili dne 23. septembra 1922 pogodbo o količinah vina in piva za izvoz, po katerih nam je priznana pravo, da v Češkoslovaško svodno uvozimo 150.000 hektolitrov vina. Tudi ta pogodba še ni bila do sedaj odobrena, pa tudi njena praktična vrednost bo dvomljiva zbok visoke carine in drugih državnih doklad na vino v Češkoslovaški. V trgovinskih pogajanjih, ki se bodo vršila tekočo jesen z Avstrijsko bo to vprašanje posebej pretreseno, da si osiguramo za naše vino avstrijski trg. V cilju olajšanja izvoza vina iz države je pridvidena na naših progah za vino posebna vozarina. Za izvoz se ne plača nikake izvozne carine niti kake druge trošarine; uvoz pa ne samo, da ne uživa nikake posebne ugodnosti v tarifnem pogledu, ampak je obtežen tudi po kakovosti z 381 do 1350 dinarji carine od 100 kg. Trgovskih pogajanj z tujo državo se udeležujejo po dosedanji praksi predstavitelji vseh zainteresiranih ministrstev. V vprašanjih, ki se tičejo interesov vinogradništva in poljedelstva občne, so merodajni strokovnjaki iz ministrstva za poljedelstvo.

Razvoj grozdja. Kemični zavod v Mariboru nam je poslal v primerjalne namene ta le pregled razvoja grozdja:

	1921	1922	1923
teža grozdja v g	1.-8. 1.-9.	1.-8. 1.-9.	1.-8. 1.-9.
število jagod	44 85 69	74 51 55	
teža 1 jagode v g	0.36 0.70	0.44 0.56	0.33 0.65
kislina v 100 cc	4.29 1.90	4.90 1.98	3.50 2.83
% kislina	3.27 1.68	4.00 1.17	3.19 2.65

Torej se nam obeta nekaj več kakor tretjina lanskega pridelka. Če ne bo kmalu boljšega vremena, bo kakovost še slabša kot lanska.

REGULACIJA DRAVE.

Za prebivalce našega Dravskega polja, zlasti za one, ki stanujejo ob doljnem toku Drave, je posebno važno vprašanje regulacije dravske struge. Pred vojno je bivša vlada spoznala nevarnost, ki preti Dravskemu polju od nestalnega toka Drave, ki vedno menja svojo strugo ter je izvršila na najnevarnejših mestih regulacijo. Med vojno so pa regulacijska dela popolnoma zastala in tudi popravki prej reguliranih delov struge so izostali. Ker se pa v tem pogledu tudi po prevratu ni ničesar ukrenilo ter je Drava pretela, da ponovno uniči veliko površino silno plodne zemlje, katero so si pridni prebivalci z velikim trudom in žrtvami obdelali, so bili poslanci SLS primorani, da opozorijo vlado na to nevarnost. Poslanec g. Vesjenjak s tovariši je vložil na g. ministra poljoprivrede in voda posebno interpelacijo, kaj da misli ukreniti, da se odstrani nevarnost poplave Dravskega polja. Na to interpelacijo je dobil g. poslanec od ministra naslednji pismen odgovor:

«Znano mi je, da je rečno korito Drave v zelo slabem stanju ter da reka radi tega dela veliko škodo obrežnemu prebivalstvu. Neprestano se vrši delo, da se to škodo odstrani in struga popravi, kakor se to delo vrši tudi na ostalih naših rekah, katerih struga se nahaja še v slabšem stanju, kakor je Drava, toda pri najbolj volji ni mogoče početi na teh rekah z regulacijo v večjem obsegu, kot to zahteva veda in izkustvo in to vsled razloga, ker taka regulacija zahteva stalno, nepretrgano delo, združeno z velikimi stroški, ki bi bili danes tako veliki, da bi preseglj današnjo našo finančno silo. Zato se moramo danes zadovoljiti samo z neznatnimi deli, ki zahtevajo skromna sredstva, ker bi bilo samo za sistematično regulacijo reke Drave potrebno najmanj 200 milijonov dinarjev, katero svoto pa je danes nemogoče osigurati v proračunu.

Popolno zanemarjanje Dravine struge od leta 1914 naprej je zakrivilo, da so že prej izvršena dela za regulacijo sedaj zelo poškodovana in deloma uničena, tako da bi danes samo njihovo popraviljanje stalo najmanj 25 milijonov dinarjev.

Za delo na Reki Dravi na najbolj ogroženih krajih, v občinah Sv. Janez na Dravskem polju, Sv. Marko pri Ptuj, Stojinci, Muretinci, Malavas, Gajovci in Cvetkovi, kakor tudi na drugih mestih bom skrbel, da se bo v proračunu za bodoče leto izpostavil potreben kredit, da se bi lahko odmah započelo z deli za regulacijo.

V načrtu proračuna za leto 1923-24 je nakazano od tega ministrstva za vodna dela v Sloveniji: 1. kot redni izdelek svota 3.475.000 D in 2. kot izredni izdelek za gradnjo na vodi svota 4.900.000 D.

S tem kreditom se bodo vršila po načrtu vsa dela, katerih izvršitev se ne sme v omenjenih delih odlagati, v kolikor bodo to dovoljevala sredstva.

PO OKULIRANJU.

(Nadaljevanje poduka o gojenju vrtnic.)

Ko so minuli 3-4 tedni, odkar si okuliral ali požalhtnil divjaka, odstrani povez. Da sigurno ne boš pre nagel, potrpi še četrti teden. Tekom tega časa se je okulirano oko gotovo prijelo ali urastlo. Paziti moraš, da pri odstranitvi poveze ne raniš očesa, radi tega prečezi povez na nasprotni strani okuliranega očesa. V srečanju, da je oko lepo zeleno, čvrsto ter živo, pusti ga en teden pri miru. Po enem tednu odreži trn nad očesom. Ako si ujočil dve ali še več očes, potem nad drugim ali zadnjim. Odreži trn najprej s škarjami, potem še pa z ostrim nožem doreži, da ti lahko in lepo zacepi spodnja rana. Dorezati ga moraš popolnoma in ravno nad očesom. Svetujem ti pa, da ne dorežeš trna v dolžini nohta. Na ta način preprečiš, da se ti oko ne posuši, ker okulirani trn radi odreže nekoliko trpi. Nikar se pa ne ustraši, ako si prišel pri odrezanju prav tik do očesa. Če je oko prijelo dobro ter se urastlo, ti ostane tudi radi tega še vedno nepokvarjeno, živo ter zmogneno za nadaljno rast. Nato pa nad očesom rano dobro zamaži z voskom, da ti ne izteče sok, ki se pretaka po debelcu, ali se ne izcedi, ker sicer se ti bo oko posušilo. Nikar ne pusti, da izžene okulant (tako namreč imenujemo že požalhtnjen ali okuliran trn) mladike ali izraske pod okuliranim očesom ali očesi, rasti sme samo le oko ali očesa, ki si jih vložil. Potom trebljenja okulanta se namreč ves sok napelje v oko. Ne bo ti treba dolgo čakati in ucepljeno oko bo začelo pogajati ter celo zelo bujno rasti, če le ima na trnu dobro podlago.

Z veseljem opazuješ, kako se razvija mlada vrtnica. Z njo raste tudi tvoje veselje od dne do dne. Ze komaj čakaš na zaželjeni trenutek, ko boš zagledal prvi popek, ki pa se res precej kmalu pokaže in nanj ne boš čakala dolgo.

Zelo, zelo bi se zmotila ter grešila, ako bi prepustila odslej mlado vrtnico samo sebi.

Da res dosežeš pri vrtnici svoj pravi cilj, ti mora postati ljubica tvojega srca, moraš jej nakloniti vso skrb in varstvo.

Vse dobro in lepo na svetu ima svoje sovražnike. To dejstvo se žalibog uresničuje tudi pri vrtnici. Čim bolj ko je vrtnica nežna, tem bolj je tudi zalezovana.

